

Henti beri subsidi ayam kawal kenaikan harga

Oleh Datuk Dr M Nasir Shamsudin
bhrencana@bh.com.my

Felo Pengajar,
Fakulti Pertanian,
Universiti Putra
Malaysia (UPM)

Sejak tahun lalu, harga ayam mengalami peningkatan ketara sehingga kerajaan terpaksa campur tangan bagi menangani isu ini. Majlis Tindakan Sara Hidup Negara (NACCOL) juga bermesyuarat hari ini antara lain membincangkan isu harga ayam.

Pada ketika ini, harga runcit ayam proses standard di pasaran adalah RM8.90 setiap kilogram (kg). Harga ayam hidup pula adalah RM7.90/kg. Ini meningkat sebanyak 16.3 peratus

daripada RM7.65/kg bagi ayam proses standard pada Mac 2020.

Harga ayam dijangka naik atau dalam paras sekarang sehingga pertengahan tahun ini atau mungkin sehingga akhir tahun ini.

Kita perlu melihat isu ini secara holistik dalam rantaian bekalan makanan yang menjadi faktor menyebabkan kenaikan harga ayam ini. Bagi pengeluaran ayam, sebanyak 70 peratus adalah kos makanan yang mana sebilangan besarnya adalah jagung. Malaysia mengimport dua juta tan jagung bernilai RM1.73 bilion pada 2020.

Harga jagung dunia pula meningkat daripada RM900 bagi satu tan pada 2019 kepada RM1,800 per tan pada Mac 2022. Peperangan di antara Russia-Ukraine memberi impak besar kepada bekalan dan harga jagung memandangkan Ukraine adalah negara kelima terbesar pengeluar jagung.

Secara amnya, struktur pasaran untuk barang makanan asas seperti sayuran dan ayam adalah

berbentuk oligopsoni-oligopoli. Syer pasaran bagi empat syarikat terbesar pengeluar ternakan ayam ini melebihi 50 peratus dan bagi 10 syarikat terbesar adalah 62.5 peratus.

Dengan struktur ini, syarikat terbesar ini mempunyai kuasa pasaran untuk mempengaruhi dan menentukan harga pasaran. Bagaimanapun, kita tidak boleh menafikan peranan perantara pasaran (*market intermediaries*) bagi mengedarkan bekalan makanan dari ladang kepada pengguna.

Setakat ini, kerajaan memberi subsidi kepada pengeluar ayam sebanyak 60 sen bagi setiap kg ayam sehingga Jun ini di samping melaksanakan kawalan harga.

Dalam hal ini, sebagai alternatif, kerajaan mungkin tidak perlu meneruskan pemberian subsidi ayam bagi mengawal kenaikan harganya, sebaliknya perlu mengembangkan program perlindungan sosial, iaitu program jaringan keselamatan seperti pemindahan pendapatan dan program pemakanan tertumpu kepada kanak-kanak untuk golongan miskin tegar.

Mekanisme ini membabitkan kawalan harga ditentukan setiap minggu oleh Jawatankuasa Penetapan Harga berdasarkan harga purata mingguan jagung bijiran.

Jawatankuasa ini terdiri daripada wakil kerajaan, pengeluar, pemborong, peruncit dan pengguna. Dengan penamatan subsidi kepada pengeluar ayam, dana subsidi ini boleh diagihkan kepada golongan miskin tegar.

Mekanisme ini diamalkan di Amerika Syarikat (AS) dalam bentuk Food Stamp Programme. Satu lagi mekanisme berpotensi untuk membendung kenaikan harga makanan dan menstabil-

kan bekalan adalah dengan mewujudkan stok bahan makanan asas.

Menerus konsep ini, apabila harga pasaran meningkat, pihak berkuasa boleh mengeluarkan barangan makanan penting ke pasaran dan sebaliknya.

Selain itu, pihak berkuasa perlu memantau harga makanan secara berterusan, memastikan penyampaian input pertanian kepada petani secara berkesan, kelancaran operasi logistik rantaian bekalan makanan terjamin, memastikan penyimpanan stok makanan mencukupi sekiranya berlaku keadaan darurat seperti pandemik COVID-19 dan memastikan aliran perdagangan lancar serta memanfaatkan sepenuhnya pasaran antarabangsa sebagai alat penting mendapatkan bekalan dan permintaan makanan.

Dalam jangka masa panjang, negara perlu mencari alternatif makanan ayam. Banyak bahan buangan pertanian yang berpotensi untuk dijadikan makanan ayam.

Buat masa ini, negara mengeksport Palm Kernel Cake (PKC) yang menjadi bahan sampingan industri minyak sawit. PKC digunakan untuk makanan ruminan dan berpotensi dijadikan bahan makanan ayam.

Kerajaan perlu melihat kembali dasar pengeksportan PKC dan menggubal insentif atau dasar fiskal untuk mengurangkan eksport dan berdaya maju untuk makanan ayam.

Satu lagi alternatif yang banyak diperkatakan akhir ini adalah sumber makanan daripada Black Soldier Fly Larve (BSFL). Kajian di tahap industri perlu dijalankan bersama dengan gabungan insentif dan dasar fiskal bagi kedua-dua sumber makanan alternatif ini.